

บทสรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาอิทธิพลของวิธีสอนที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและอาชีพพ่อแม่แตกต่างกัน และศึกษากิริยาร่วมระหว่างตัวแปรทั้ง 3 คือ วิธีสอน ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพพ่อแม่

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

- 2.1 เพื่อศึกษากิริยาร่วมระหว่างวิธีสอน ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพพ่อแม่
- 2.2 เพื่อศึกษากิริยาร่วมระหว่างวิธีสอนกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2.3 เพื่อศึกษากิริยาร่วมระหว่างวิธีสอน กับอาชีพพ่อแม่
- 2.4 เพื่อศึกษากิริยาร่วมระหว่างระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับอาชีพพ่อแม่
- 2.5 เพื่อศึกษาว่าวิธีสอน 3 วิธี คือ วิธีสอนแบบฐานกิจกรรมลูกเสือ วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน และวิธีสอนแบบบรรยาย จะส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่แตกต่างกันหรือไม่
- 2.6 เพื่อศึกษาว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกลุ่มใดจะมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่ากัน

2.7 เพื่อศึกษาว่าอาชีพของพ่อแม่ 9 ประเภท คือ อาชีพเกษตรกรรม การล่าสัตว์ การป่าไม้และการประมง อาชีพการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน อาชีพการผลิต อาชีพการไฟฟ้าและการประปา อาชีพการก่อสร้าง อาชีพการขายส่ง การขายปลีก กักตุนและโรงแรม อาชีพการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม อาชีพบริการการเงิน การประกันภัย อสังหาริมทรัพย์และธุรกิจ อาชีพบริการชุมชน บริการสังคมและบริการส่วนบุคคล ประเภทใดจะส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสียสัมฤทธิ์ รุนใหญ่มากกว่ากัน

วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นลูกเสียสัมฤทธิ์ รุนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2536 ภาคเรียนที่ 2 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในจังหวัดยะลา 4 อำเภอ 5 โรงเรียน จำนวน 180 คน โดยแบ่งเป็นลูกเสียสัมฤทธิ์ รุนใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 90 คน และลูกเสียสัมฤทธิ์ รุนใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 90 คน

แบบแผนการทดลอง

ออกแบบแผนการทดลองเป็นแบบแฟคตอเรียลสามทาง $3 \times 2 \times 9$ (วิธีสอน \times ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน \times อาชีพพ่อแม่)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการสอนวิชากิจกรรมลูกเสียสัมฤทธิ์ รุนใหญ่

2. แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 1 ชุด 5 ตอน
3. กระดาษคำตอบ และใบบันทึกคะแนน
4. นาฬิกาจับเวลา
5. เครื่องบันทึกเสียงและตลับบันทึกคำชี้แจง

การดำเนินการทดลอง

การดำเนินการทดลองปฏิบัติเป็นชั้น ๆ ดังนี้

1. ชั้นเตรียมการทดลอง
 - 1.1 เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ซึ่งได้แก่ แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์และกระดาษคำตอบ เครื่องมืออุปกรณ์ในการทดสอบ นาฬิกาจับเวลา เครื่องบันทึกเสียง และตลับเทปเพื่อใช้บันทึกคำชี้แจง
 - 1.2 เตรียมห้องทดลอง
 - 1.3 เตรียมกลุ่มทดลอง
2. ชั้นทดลอง
 - 2.1 ชี้แจงวิธีการทดลอง
 - 2.2 ทดลอง สุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้ารับการทดลองตามวิธีสอน 3 วิธี โดยแบ่งแหล่งวิธีสอนออกเป็น 2 กลุ่ม ตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ รวมเป็น 6 กลุ่ม เสนอวิธีสอนแต่ละวิธีให้กับกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ ใช้เวลาในการสอนกลุ่มละ 3 ชั่วโมง ตามแผนการสอน
 - 2.3 ชั้นยุติการสอน ยุติการสอนเมื่อครบกำหนดตามเวลาและแผนการสอน
 - 2.4 ชั้นทดสอบ นำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทดสอบตามลำดับ ดังนี้
 - 2.4.1 ทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ด้วยแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ ชุดที่ 1 เรื่อง "พวกเดียวกัน" ใช้เวลา 30 นาที

2.4.2 ทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ด้วยแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ ชุดที่ 2 เรื่อง "ประโยชน์ของสิ่งของ" ใช้เวลา 30 นาที

2.4.3 ทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ด้วยแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ ชุดที่ 3 เรื่อง "ความเหมือน" ใช้เวลา 30 นาที

2.4.4 ทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ด้วยแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ ชุดที่ 4 เรื่อง "ความหมายของเส้นภาพ" ใช้เวลา 30 นาที

2.4.5 ทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ด้วยแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ ชุดที่ 5 เรื่อง "ความหมายของเส้น" ใช้เวลา 30 นาที

การให้คะแนน

การให้คะแนนของแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ โดยให้คะแนน 1 คะแนน ต่อทุกคำตอบที่ไม่ซ้ำกันของข้อสอบแต่ละข้อในแบบทดสอบ

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่ามัธยฐานเลขคณิต (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ที่วัดได้จากแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์
2. วิเคราะห์ความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน โดยใช้วิธีการของโคเครน
3. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบเฟดตอเรียลสามขุม $3 \times 2 \times 9$ (วิธีสอน \times ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน \times อาชีพพ่อแม่)
4. ทดสอบเปรียบเทียบพหุคูณ หลังการทดสอบของเซฟเฟ

5. ทดสอบผลการทดลองหลักอย่างง่ายระหว่างตัวแปร A ตัวแปร B และตัวแปร C

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเพื่อตอบคำถามสมมติฐาน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ไม่มีกิริยาร่วมระหว่างวิธีสอน ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพพ่อแม่ ต่อความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
2. ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ ได้รับการสอน 3 วิธี คือ วิธีสอนแบบฐานกิจกรรมลูกเสือ วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน และวิธีสอนแบบบรรยาย มีความคิดสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน
3. ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีอาชีพพ่อแม่ต่างกัน ได้รับการสอนโดยวิธีสอน 3 วิธี คือ วิธีสอนแบบฐานกิจกรรมลูกเสือ วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน และวิธีสอนแบบบรรยาย มีความสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน
4. ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์สูงและต่ำ และพ่อแม่มีอาชีพต่างกันได้ รับการสอน มีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ
 - 4.1 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และพ่อแม่มีอาชีพบริการการเงิน การประกันภัย อสังหาริมทรัพย์ และธุรกิจ มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และพ่อแม่มีอาชีพการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม
 - 4.2 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และพ่อแม่มีอาชีพบริการการเงิน การประกันภัย อสังหาริมทรัพย์ และธุรกิจ มีความคิดสร้างสรรค์สูง

กว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และพ่อแม่มีอาชีพการไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา

4.3 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และพ่อแม่มีอาชีพ บริการการเงิน การประกันภัย อสังหาริมทรัพย์ และธุรกิจ มีความคิดสร้างสรรค์สูง กว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และพ่อแม่มีอาชีพการขายส่ง การขายปลีก ภัตตาคารและโรงแรม

4.4 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และพ่อแม่มีอาชีพ บริการการเงิน การประกันภัย อสังหาริมทรัพย์ และธุรกิจ มีความคิดสร้างสรรค์สูง กว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และพ่อแม่มีอาชีพการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และการคมนาคม

4.5 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และพ่อแม่มีอาชีพ บริการการเงิน การประกันภัย อสังหาริมทรัพย์ และธุรกิจ มีความคิดสร้างสรรค์สูง กว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และพ่อแม่มีอาชีพเกษตรกรรม การล่าสัตว์ การป่าไม้ และการประมง

4.6 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และพ่อแม่มีอาชีพ บริการการเงิน การประกันภัย อสังหาริมทรัพย์ และธุรกิจ มีความคิดสร้างสรรค์สูง กว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และพ่อแม่มีอาชีพบริการชุมชน บริการสังคม และบริการส่วนบุคคล

4.7 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และพ่อแม่มีอาชีพ บริการการเงิน การประกันภัย อสังหาริมทรัพย์ และธุรกิจ มีความคิดสร้างสรรค์สูง กว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และพ่อแม่มีอาชีพการก่อสร้าง

4.8 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และพ่อแม่มีอาชีพ บริการการเงิน การประกันภัย อสังหาริมทรัพย์ และธุรกิจ มีความคิดสร้างสรรค์สูง กว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และพ่อแม่มีอาชีพบริการ ชุมชน บริการสังคม และบริการส่วนบุคคล

4.29 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และพ่อแม่มีอาชีพ การก่อสร้าง มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนต่ำ และพ่อแม่มีอาชีพการขายส่ง การขายปลีก ภัตตาคาร และโรงแรม

5. ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอน 3 วิธี คือ วิธีสอนแบบฐาน กิจกรรมลูกเสือ วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน และวิธีสอนแบบบรรยาย มีความคิดสร้าง สรรค์ไม่แตกต่างกัน

6. ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความคิดสร้างสรรค์ สูงกว่า และลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ

7. ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดสร้างสรรค์ต่างกัน คือ

7.1 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพบริการการเงิน การประกันภัย อสังหาริมทรัพย์และธุรกิจ มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่ มีอาชีพการไฟฟ้า และการประปา

7.2 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพบริการการเงิน การประกันภัย อสังหาริมทรัพย์และธุรกิจ มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่ มีอาชีพบริการชุมชน บริการสังคม และบริการส่วนบุคคล

7.3 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพบริการการเงิน การประกันภัย อสังหาริมทรัพย์และธุรกิจ มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่ มีอาชีพการขนส่ง สถานีเก็บสินค้า และการคมนาคม

7.4 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพบริการการเงิน การประกันภัย อสังหาริมทรัพย์และธุรกิจ มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่ มีอาชีพขายส่ง การขายปลีก ภัตตาคาร และโรงแรม

7.5 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพบริการการเงิน การประกันภัย อสังหาริมทรัพย์และธุรกิจ มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพการก่อสร้าง

7.6 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพบริการการเงิน การประกันภัย อสังหาริมทรัพย์และธุรกิจ มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการประมง

7.7 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพการไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพก่อสร้าง

7.8 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพการไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพเกษตรกรรม การล่าสัตว์ การป่าไม้ และการประมง

7.9 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพบริการชุมชน บริการสังคม และบริการส่วนบุคคล มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพการเกษตรกรรม การล่าสัตว์ การป่าไม้ และการประมง

7.10 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพการขนส่ง สถานีเก็บสินค้า และการคมนาคม มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพการเกษตรกรรม การล่าสัตว์ การป่าไม้ และการประมง

อภิปรายผล

จุดประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ก็เพื่อศึกษาอิทธิพลของวิธีสอนที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและอาชีพพ่อแม่แตกต่างกัน ตลอดจนจนกริยาร่วมระหว่างตัวแปรทั้ง 3 ซึ่งได้แก่ วิธีสอน ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพพ่อแม่ โดยผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานเพื่อทดสอบจำนวน 7 สมมติฐาน ซึ่งผู้วิจัยจะได้อภิปรายผลการทดสอบสมมติฐานทั้ง 7 ข้อ ในการวิจัยครั้งนี้เป็นลำดับดังต่อไปนี้

1. จากที่พบว่าไม่มีกิริยาร่วมระหว่างวิธีสอน ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและอาชีพพ่อแม่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าความแตกต่างระหว่างความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่ได้รับการสอนไม่ขึ้นอยู่กับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและอาชีพพ่อแม่ หรือความแตกต่างระหว่างความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำไม่ขึ้นอยู่กับวิธีสอนและอาชีพพ่อแม่ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าความแตกต่างระหว่างความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพต่างกันไม่ขึ้นอยู่กับวิธีสอนและระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แสดงว่าวิธีสอนระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และอาชีพพ่อแม่ไม่ขึ้นแก่กันและกัน เมื่อทำการศึกษาเกี่ยวกับงานวิจัยที่ผ่านมาไม่พบว่าได้มีผู้ใดทำการศึกษเกี่ยวกับตัวแปรทั้งสามพร้อม ๆ กันมาก่อน จากการสังเกตของผู้วิจัยในขณะที่ทำการทดลอง และนำมาเป็นข้อสันนิษฐานของการไม่มีกิริยาร่วมระหว่างตัวแปรทั้ง 3 น่าจะเกิดจากสาเหตุดังนี้ คือ

1.1 การขาดแรงจูงใจที่มีต่อวิชาลูกเสือมาแต่เดิม เนื่องจากระบบการประเมินผลการเรียนวิชาลูกเสือไม่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดว่าเป็นวิชาที่สำคัญต่อการเรียนในระดับที่สูงต่อไป เพราะการประเมินผลการผ่านวิชาลูกเสือ นั้น เป็นเพียงการให้ผ่านกิจกรรม โดยกำหนดเกณฑ์เบื้องต้นว่า ผู้เรียนจะต้องมีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละแปดสิบของเวลาเรียนก็ถือว่าผ่าน ดังนั้นผู้เรียนส่วนใหญ่จึงกระทำเพียงแค่เข้าเรียนเท่านั้น โดยไม่ให้ความสนใจเนื้อหาวิชาว่ามีความต้องการประการใด ในเรื่องนี้หากกรมวิชาการหรือผู้เกี่ยวข้องได้ย้อนกลับไปศึกษาจุดประสงค์ของหลักสูตรแล้วจะพบว่าวิชาลูกเสือเป็นวิชาที่มุ่งสร้างคุณลักษณะการเป็นพลเมืองดีสร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคม และคุณลักษณะดังกล่าวจะติดตัวนำไปใช้ได้ตลอดชีวิต ซึ่งต่างจากวิชาอื่น ๆ ในหลาย ๆ วิชาที่มุ่งส่งเสริมในสถานศึกษาทั่วไป ที่ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้อย่างมากไม่เกินเกษียณอายุราชการเท่านั้น หลังจากนั้นวิชาหลัก ๆ ที่มีค่าวิชาสูง ๆ ตามความคิดเห็นของกรมวิชาการกำหนดก็จะหมดค่าไป แต่วิชาการเป็นพลเมืองดีมีคุณประโยชน์ต่อสังคมยังคงติดตัวต่อไป

1.2 สาเหตุประการต่อมาน่าจะมาจากการใช้เวลาในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาต่อการทดลองต่อกลุ่มเพียงกลุ่มละ 6 ชั่วโมง อาจเป็นไปได้ที่เวลาไม่เพียงพอจึงเพียงสามารถสรุปผลการทดลองได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น หากมีการขยายเวลาออกไปอีก อาจเป็นไปได้ที่ผลการทดลองจะเปลี่ยนไป

1.3 เนื้อหาวิชาของวิชาลูกเสือเอง เนื่องจากวิชาลูกเสือที่ทำการสอนอยู่ในปัจจุบันเป็นวิชาที่ใช้สอนโดยรวมเปิดกว้างให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทั่วไป กระนั้นก็ตามผู้วิจัยคาดว่าหากมีการกำหนดเป็นหน่วยกิตทางการเรียนขึ้นในประเทศไทย มีขั้นตอนการวัดผล ประเมินผลที่เป็นไปตามระบบ พฤติกรรมทางการเรียน อาจเปลี่ยนแปลงไปในทางบวก

2. จากที่พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบฐานกิจกรรมลูกเสือ วิธีสอนแบบสืบสวน สอบสวน และวิธีสอนแบบบรรยายไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าความแตกต่างของความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไม่ขึ้นอยู่กับวิธีสอน หรือกล่าวได้ว่าระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับวิธีสอนไม่ขึ้นแก่กันและกัน อย่างไรก็ตามการทำการวิจัยเพื่อศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเพียงแต่กลุ่มละ 6 ชั่วโมงเท่านั้น ผลที่ได้จึงเป็นเพียงในระดับหนึ่ง หากได้มีการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยเพิ่มระยะเวลาในการสอนให้ขยายออกไปอีก ผลการวิจัยหรือข้อมูลที่ได้ อาจเปลี่ยนแปลงไปก็เป็นได้ จากการศึกษาผลงานวิจัยที่ผ่านมาคงพบเพียงงานวิจัยของโอลารินอย (Olarinoye, 1974 : 4848-A) ซึ่งทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลการสอนสามแบบ คือ การสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ที่มีการชี้แนวทาง การสอนปกติ และการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ เพื่อเปรียบเทียบหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่านั้น ไม่พบว่าได้มีการศึกษา

เพื่อเปรียบเทียบหาความคิดสร้างสรรค์ที่ได้จากวิธีสอน และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละอย่างใด

3. จากที่พบว่าความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพต่างกัน ได้รับการสอนต่างกันแล้วมีค่าใกล้เคียงกันโดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือวิธีสอนต่างกัน ไม่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพต่างกัน แสดงว่าวิธีสอนและอาชีพพ่อแม่ ไม่ขึ้นแก่กันและกัน หรือกล่าวได้ว่า ความแตกต่างของความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ไม่ขึ้นอยู่กับวิธีสอนและอาชีพพ่อแม่ จากผลงานวิจัยที่ผ่านมาไม่พบว่าได้มีการศึกษามาก่อน คงพบแต่การศึกษาในเรื่องอาชีพของพ่อแม่ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดย สุนันท์ ศุภโกสม (2530 : 5) และยังไม่พบว่าได้มีการศึกษาในประเทศเช่นกัน

4. จากที่พบว่าของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ และพ่อแม่มีอาชีพต่างกัน ได้รับการสอนแล้ว มีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันคือ

4.1 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และพ่อแม่มีอาชีพบริการ การเงิน การประกันภัย อสังหาริมทรัพย์และธุรกิจ มีความคิดสร้างสรรค์สูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และพ่อแม่มีอาชีพต่างกัน 9 อาชีพ

4.2 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และพ่อแม่มีอาชีพการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และคมนาคม มีความคิดสร้างสรรค์สูงอยู่ในอันดับรอง

4.3 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และพ่อแม่มีอาชีพการไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา มีความคิดสร้างสรรค์สูงอยู่ในอันดับที่สาม

4.4 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และพ่อแม่มีอาชีพเกษตรกรรม การล่าสัตว์ การป่าไม้ และการประมง มีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในอันดับต่ำสุด

ซึ่งสอดคล้องกับการทดลองของ สุนันท์ คุลโกสม (2503 : 5) และฟอร์ทเนอร์ (Fortner, 1970) ที่กล่าวว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นอยู่กับอาชีพพ่อแม่ ตลอดจนความมุ่งหวังในการสนับสนุนการเรียนของพ่อแม่ และพบต่อมาอีกว่าเด็กนักเรียนที่มีพ่อแม่รับราชการ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กนักเรียนที่มีพ่อแม่ประกอบอาชีพอื่น ยกเว้นอาชีพค้าขาย ดังนั้นสมมติฐานข้อนี้ จึงเป็นจริง

5. จากที่พบว่า มัชฌิมเลขคณิตของวิธีสอนแบบฐานกิจกรรมลูกเสือ มัชฌิมเลขคณิตของวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน มัชฌิมเลขคณิตของวิธีสอนแบบบรรยาย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ วิธีสอนที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า ความแตกต่างระหว่างมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ไม่ขึ้นอยู่กับวิธีสอน แสดงว่าความคิดสร้างสรรค์และวิธีสอนไม่ขึ้นแก่กันและกันดังนั้น สมมติฐานข้อที่ห้านี้ จึงได้รับการปฏิเสธจากข้อมูล

เมื่อพิจารณาผลต่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของแต่ละวิธีสอน พบว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนมีค่าสูงกว่า (221.566) ค่ามัชฌิมเลขคณิตของวิธีสอนแบบบรรยาย (199.333) มีค่ารองลงมา และค่ามัชฌิมเลขคณิตของวิธีสอนแบบฐานกิจกรรมลูกเสือ (198.566) มีค่าต่ำสุดแสดงให้เห็นว่าวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนมีแนวโน้มที่จะส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่สูงกว่าวิธีสอนแบบบรรยายและวิธีสอนแบบฐานกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งผู้วิจัยแยกอภิปรายเป็นข้อ ๆ ดังนี้

5.1 กรณีผลต่างของค่ามัชฌิมเลขคณิตของวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนมีค่าสูงกว่าค่ามัชฌิมเลขคณิตของวิธีสอนแบบบรรยาย และค่ามัชฌิมเลขคณิตของวิธีสอนแบบ

ฐานกิจกรรมลูกเสือ และแสดงให้เห็นว่ามีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ นั้น จากผลการวิจัยที่ผ่านมา สัมพันธ์ ตันเมธี (2516 : 75-78) พบว่า ความคิดสร้างสรรค์สัมพันธ์ทางบวกกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากผลการวิจัยที่พบจึงสนับสนุนแนวโน้มของวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน ที่จะส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่มากกว่าวิธีสอนแบบบรรยาย และวิธีสอนแบบฐานกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิจัยพบในครั้งนี้

จากการวิจัยที่ผ่านมาของสัมพันธ์ ตันเมธี (2516 : 75-78) และสัจญาทิพย์เสนา (2527 : 55-56) พบว่า ทั้งคู่ได้นำเรื่องระยะเวลาเข้ามาเป็นตัวแปรร่วมในการวิจัย คือ ใช้ระยะเวลา 3 เดือน และ 2 ภาคเรียน ตามลำดับ ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่าหากการทดลองในครั้งต่อไปได้นำระยะเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยเพิ่มเวลาใช้นานมากกว่าทดลองครั้งนี้ ผลการวิจัยที่พบอาจแสดงได้ชัดเจนกว่าครั้งนี้

5.2 การที่ผลต่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของวิธีสอนแบบบรรยาย (199.333) มีค่าไม่ต่างไปจากค่ามัชฌิมเลขคณิตของวิธีสอนแบบฐานกิจกรรมลูกเสือ (198.556) ในกรณีนี้ยังไม่พบว่ามีผู้ใดได้ทำการวิจัยไว้ก่อน ดังนั้น ผู้วิจัยขออภิปรายตามที่พบเห็นระหว่างการดำเนินการทดลอง

5.2.1 ระหว่างดำเนินการสอนด้วยวิธีสอนแบบบรรยายและวิธีสอนแบบฐานกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งวิธีการสอนต่างกันนั้น อาจเป็นไปได้ที่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบบรรยาย ต้องใช้ความคิดโยงสัมพันธ์มากกว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่รับการสอนด้วยวิธีสอนแบบฐานกิจกรรมลูกเสือ ซึ่งมีการสาธิตเข้าไปเกี่ยวข้องขณะสอน และต้องพยายามโยงสัมพันธ์ความรู้ให้ใหม่กับความรู้เดิมที่มีอยู่ เพื่อทำความเข้าใจกับบทเรียนและในช่วงเวลาดังกล่าวนี้อาจจะเป็นเหตุให้ช่วยเพิ่มความคิดสร้างสรรค์ให้ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ได้ เพราะ คริส (Ernest Kriss, 1952) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เกิดจากการที่ผู้เรียนมีความคิดโยงสัมพันธ์อย่างเสรี ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวมาอาจเกิดขึ้นกับผู้เรียน จึงเป็นเหตุให้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (X) ของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ที่ได้จากวิธีสอนแบบฐานกิจกรรมลูกเสือ มีแนวโน้มจะสูงกว่าวิธีสอนแบบ

บรรยาย แต่กระนั้นก็ดี ผลต่างของค่ามัธยเลขคณิตของวิธีสอนทั้ง 2 แบบ ไม่แตกต่างกันมากนัก (0.777) และหากให้มีการนำเอาระยะเวลามาเป็นตัวแปรร่วม ค่าที่ได้ อาจเปลี่ยนแปลงไปได้ทั้งสองด้าน คือ อาจมีผลต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือไม่ก็ได้ ดังนั้น ในสมมติฐานจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับผู้ที่ประสงค์จะทำการวิจัย ในต่อ ๆ ไป

5.2.2 ในกรณีของวิธีสอนแบบฐานกิจกรรมลูกเสือ เมื่อพิจารณาผลต่างของคะแนน ค่ามัธยเลขคณิตจะพบว่าเมื่ออยู่ในระดับกลาง และมีแนวโน้มว่า ไม่สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนก็ตาม จะอย่างไรก็ตาม ยังเป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาต่อไปว่าผู้ที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนแบบฐานกิจกรรมลูกเสือแล้ว จะได้อะไรบ้าง หรือผู้ที่ผ่านการเรียนการสอนด้วยวิธีสอนเหล่านี้ จะมีคุณลักษณะใดบ้างที่เห็นเด่นชัด และวิธีสอนแบบฐานกิจกรรมลูกเสือมีอิทธิพลต่อผู้เรียนในด้านใด

6. จากที่พบว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความคิดสร้างสรรค์สูง ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำนั้น สอดคล้องกับผลการทดลองของฟอร์แมน และแมคคินนี่ (Forman and McKinney 1978) ไสว เลี่ยมแก้ว (2522) วิรัตน์ บัวสนธิ์ (2530) ที่พบว่า ความคิดสร้างสรรค์สัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กล่าวคือ ถ้านักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์สูงก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงด้วยเช่นเดียวกัน และจากการทดลองครั้งนี้พบว่า มัธยเลขคณิตของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงเป็นข้อพิสูจน์ยืนยันได้ว่า สมมติฐานข้อที่หกเป็นจริง

7. จากที่พบว่า มัธยเลขคณิตของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีอาชีพพ่อแม่ต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น สมมติฐานข้อที่เจ็ดจึงได้รับการสนับสนุนจากข้อมูล และผลการทดลองครั้งนี้สอดคล้องกับผลการทดลองของ สุนันท์

คลุโกสม (2530) และฟอร์ทเนอร์ (Fortner, 1970) ซึ่งพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นอยู่กับอาชีพของพ่อแม่ และบุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจในอาชีพประเภทการจัดการและค้าขาย งานบริการการศึกษาและบริการสังคม จะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และจากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า มัชฌิมเลขคณิตของความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพบริการการเงิน การประกันภัย อสังหาริมทรัพย์ และธุรกิจ จะมีความคิดสร้างสรรค์สูงสุด เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพของพ่อแม่ทั้ง 9 อาชีพ และมีมัชฌิมเลขคณิตของความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพการไฟฟ้า การประปา จะมีค่ารองลงมา และมีมัชฌิมเลขคณิตของความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพบริการชุมชน บริการสังคม การขายปลีก กิจการอาหารและเครื่องดื่ม อาชีพการก่อสร้าง และอาชีพเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการประมง มีค่ารองลงมาตามลำดับ ดังนั้น สมมติฐานข้อที่เจ็ด จึงเป็นจริง

การที่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพบริการการเงิน การประกันภัย อสังหาริมทรัพย์และธุรกิจ มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพอื่น ๆ นั้น น่าจะมาจากสาเหตุของสิ่งแวดล้อม คือ อาชีพพ่อแม่เป็นตัวเสริม

จากประสบการณ์ตรงที่ผู้วิจัยได้พบ คือ การที่ได้เข้าร่วมโครงการสัมมนา และเข้ารับการอบรมในด้านการขายประกันของบริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด (2532) พบว่าผู้บรรยายและผู้ขายประกันส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ใช้ความคิดเพื่อหาวิธีการขายประกัน จากลูกค้ารายเดียวกันในหลาย ๆ วิธีการ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความคิดเอนกนัยของกิลฟอร์ด (Guilford, 1968) เช่น พิจารณาว่าลูกค้ามีรสนิยมในด้านใด ก็จะพูดคุยในเรื่องที่ลูกค้าชอบก่อน เริ่มต้นชักจูงเข้าสู่การขายประกัน เป็นต้น และหากลูกค้าปฏิเสธ ควรจะมีวิธีการเริ่มต้นจูงใจในกรณีใดอีกต่อไป ซึ่งมีหลากหลายวิธี ทั้งโดยการระดมพลังสมองจากกลุ่มหรือคณะ และพบว่าโดยส่วนใหญ่ของผู้ขายประกัน เมื่อเข้าร่วมประชุมสัมมนาทุกครั้ง มักจะนำบุตรหลานเข้าร่วมประชุมด้วยทุกครั้ง ซึ่งอาจเป็นผลให้ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพดังกล่าว ได้รับประสบการณ์สะสมและเป็นแนวกระตุ้นให้ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพบริการการเงิน การประกันภัยอสังหาริม-

ทรัพย์ ได้รับผลกระทบจากวิธีการคิดแก้ปัญหาอย่างหลากหลายจากกรณีศึกษาเพียงตัวเดียว สอดคล้องกับ กู๊ด (Good, 1973 : 608) ที่ให้ความหมายไว้ว่าความคิดสร้างสรรค์ คือ ความคิดที่สร้างขึ้นเอง เพื่อตรวจสอบสถานการณ์ใหม่ ๆ หรือแก้ปัญหาเก่าด้วยวิธีการใหม่ หรือผลที่ได้จากการคิดขึ้นของผู้คิด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำความรู้ไปใช้

ข้อเสนอสำหรับครู และผู้เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมมีดังนี้

1.1 ถ้าจะสอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ควรสอนโดยใช้วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน เพราะผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน มีแนวโน้มในการสนับสนุนช่วยให้ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าวิธีสอนแบบฐานกิจกรรมลูกเสือ และวิธีสอนแบบบรรยาย

1.2 ถ้าจะสอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพต่างกัน ให้มีความคิดสร้างสรรค์สูงแล้ว ควรใช้วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน เพราะผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าวิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนช่วยให้ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่พ่อแม่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าวิธีสอนแบบฐานกิจกรรมลูกเสือ และวิธีสอนแบบบรรยาย

1.3 ถ้าจะสอนลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน และพ่อแม่มีอาชีพต่างกัน ทำให้มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้น ควรใช้วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวน เพราะผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า วิธีสอนแบบสืบสวนสอบสวนช่วยให้ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน และพ่อแม่มีอาชีพต่างกันมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าวิธีสอนแบบฐานกิจกรรมลูกเสือ และวิธีสอนแบบบรรยาย

1.4 ถ้าจะสอนความคิดสร้างสรรค์ให้แก่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ผู้สอนควรจำแนกกลุ่มลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ออกตามพื้นฐานอาชีพของพ่อแม่ และวิเคราะห์หาความบกพร่องที่มีตามพื้นฐานอาชีพของพ่อแม่ จัดการสอนซ่อมเสริมในแต่ละด้านให้สมบูรณ์และพยายาม

ไม่ให้ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในแต่ละบุคคลเกิดการรู้ตัวหรือเกิดปมด้อย โดยจัดการสอนผ่านนายหมู่ รองผู้กำกับ จนกระทั่งถึงผู้กำกับตามลำดับ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมาเป็นองค์ประกอบหลัก

1.5 ผู้สอนรวมถึงผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีเวลาร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์ ความต้องการพื้นฐานของท้องถิ่นที่ตั้ง ความต้องการของเขต ความต้องการของประเทศ ถึงองค์ประกอบที่สำคัญที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น เขต และประเทศ ว่าผู้เรียนวิชาลูกเสือควรมีคุณลักษณะอย่างไร โดยเฉพาะด้านความคิดสร้างสรรค์

1.6 ผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการด้วยกัน โดยละทิ้งองค์ประกอบด้านสายงานบังคับบัญชาตามระบบราชการออกไปบ้าง เพราะจากการศึกษาของ คริส (Ernest Kriss, 1952) พบว่าความคิดสร้างสรรค์เกิดจากการที่ผู้เรียนมีความคิดโยงสัมพันธ์อย่างเสรี

2. ข้อเสนอสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบเรื่องวิธีสอน เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในลักษณะอื่น ๆ เช่น เวลาที่ใช้ในการสอนหรือเพิ่มจำนวนครั้งงานการสอนให้มากขึ้น เพื่อศึกษาเปรียบเทียบในเรื่องระยะเวลาและวิธีสอน จะมีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนเป็นอย่างไร

2.2 ควรมีการวิจัยเรื่องวิธีการตอบคำถามของกลุ่มผู้เรียนที่มีความคิดสร้างสรรค์สูง กลาง และต่ำ เป็นอย่างไร

2.3 ควรมีการวิจัยในเรื่องคุณลักษณะสำคัญที่ควรมีในลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ทั้งทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยหรืออื่น ๆ

2.4 ควรมีการขยายผลการวิจัยในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวมถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อศึกษาว่าอิทธิพลของวิธีสอน เมื่อได้ดำเนินการสอนในรูปแบบหนึ่งรูปแบบใดอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาานาน ๆ จะส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนในระดับใด

2.5 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาว่าวิธีสอนใดบ้างที่จะส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ หรือลูกเสือวิสามัญที่มีอาชีพพ่อแม่ต่างกัน เป็นรายละเอียดลงใบ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลซึ่งเป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน

2.6 เนื่องจากการวิจัยด้านความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นลักษณะการคิดแบบหลายทาง จึงควรมีการตัดแปลงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยให้หนักเบาในเชิงปฏิบัติคาดว่าผลการวิจัยที่พบจะเป็นข้อมูลที่น่าสนใจยิ่ง

2.7 ควรมีการวิจัยด้านความคิดสร้างสรรค์ในเชิงระดมสมองเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเพื่อสนับสนุนทักษะด้านภาวะผู้นำ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบว่าผู้นำโดยสภาวะการณ์ควรมีคุณลักษณะด้านความคิดสร้างสรรค์ทางด้านใดบ้าง

2.8 ควรมีการวิจัยโดยการจัดกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนครบในแต่ละเซลล์อาชีพพ่อแม่ เนื่องจากการวิจัยที่ผู้วิจัยทำการทดลองในครั้งนี้ ผู้วิจัยไม่สามารถนำกลุ่มตัวอย่างบรรจุลงในแต่ละเซลล์ได้ครบถ้วน จึงทำให้การศึกษาเปรียบเทียบในบางอาชีพไม่สามารถดำเนินการได้